

ΜΑΡΗΣ ΒΑΛΙΑΝΟΣ

ΜΑΡΗΣ ΒΑΛΛΙΑΝΟΣ

αείμνηστος Μαρῆς Βαλλιάνος, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ μεγάλου ἐμπορικοῦ οἴκου, τοῦ κρατοῦντος ἀπὸ πολλῶν ἤδη δεκαετηρίδων τὰ σκῆπτρα τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν, ὁ δωρήσας εἰς τὸ ἔθνος τὸ πολυτελές μέγαρον τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης, ὑπῆρξεν ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἐμπορικῆς μεγαλοφυΐας τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς καὶ ἡ προσωποποίησης τῆς παρ-οιμιώδους ἐργατικότητος τῶν Κεφαλλήνων. Ὁ βίος του ὅλος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μοναδικὸν ὑπόδειγμα περὶ τοῦ τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ἡ ἀνένδοτος δραστηριότης καὶ ἡ πίστις πρὸς τὴν ἐργασίαν, ὅταν συνοδεύεται μὲ θέλησιν χαλυβδίνην καὶ πνεῦμα ἐπιχειρηματικόν.

Γεννηθεὶς ἐν τῷ χωρίῳ Κεραμαῖς τῆς Κεφαλληνίας, κατ' ἀρχὰς ἐβοήθει τὸν πατέρα του εἰς τὸν ἀγρόν, ἐφηβὸς δὲ γενόμενος εἰσῆλθεν ὡς ναύτης εἰς ἰστιοφόρον πλοῖον ὅπερ ἐναυάγησεν εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ταϊγανίου, ἐνθα διέμεινεν ἕκτοτε. Κατ' ἀρχὰς, διῆλθε σκληρὰς ἡμέρας παλαιῶν τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα, ἄγνωστος, ἄνευ προστασίας καὶ μέσων, ἐν τῇ ξενητειᾷ. Βαθυηδόν, δι' ἄκρας φειδοῦς, ἐξοικονομήσας μικρὸν τι ποσὸν ἐγένετο ἰδιοκτῆτης μικρᾶς φορτηγίδος (λόρκας), ἣτις ὑπῆρξεν ἡ πρώτη πηγὴ τοῦ πλοῦτου του. Τὰ ἐξ αὐτῆς πρῶτα κέρδη ἔσπευσε νὰ ἀπασχολήσῃ εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν. Ἡ πρώτη ἐμπορικὴ ἐπιτυχία ἀνάγεται εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πολωνικῆς ἐπαναστάσεως, ὅπταν ἐγένετο προμηθευτὴς τοῦ ῥωσικοῦ στρατοῦ. Ταύτην ἐπηκολούθησε καὶ δευτέρα, κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, καθ' ὃν ἡ ἔκτακτος καὶ θαυμασία ἀγχινοιά του διέγνω καὶ εὔρε στάδιον ἐνεργείας εὐρύ. Τότε, ἐνῷ ὅλος ὁ ἐμπορικὸς κόσμος ἔμενεν ἀναποφάσιστος πρὸ τῆς ἀβεβαιότητος καὶ τῶν κινδύνων, μόνος ὁ Μαρῆς Βαλλιάνος, ἀπελθὼν εἰς Βλαχίαν ἠγόρασε μεγάλας ποσότητας σιτηρῶν, γουναρικῶν καὶ ἄλλων ἐφοδίων, δι' ὧν, μὲ κίνδυνον τῆς ἰδίας ζωῆς καὶ περιουσίας, ἐπρομήθευε τοὺς συμμαχικοὺς στρατοὺς, κινδυνεύοντας νὰ ἀπολεσθῶσιν ἐκ τοῦ ἀγρίου χειμῶνος ἔξωθεν τῆς Σεβαστουπόλεως. Ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἐκέρδισε μυθῶδη ποσά. Ἐκτοτε τὰ

ἑκατομμύρια συνέρρεον καὶ ἐπολλαπλασιάζοντο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ οἴου· ὑπέκοντο εἰς ἀκατανίκητον μαγικὴν δύναμιν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀνεδείχθη ὁ ὑπατος τῶν ἐμπορῶν τῶν σιτηρῶν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, συστήσας ὑποκαταστήματα εἰς ὅλα τὰ ἐμπορικὰ αὐτῆς κέντρα. Οὕτως ἰδρύθη ὁ κολοσσιαῖος καὶ περιώ- νυμος οἶκος Βαλλιάνου. Τριακόσια καὶ τετρακόσια πλοῖα εὐκόλως ἐναυλοῦντο ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀπεστέλλοντο εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἐν ᾗ δὲ ἐποχῇ ἡ ἱστοφόρος ἑλληνικὴ ναυτιλία ἔφθινεν ἀτα- γωνιζομένη πρὸς τὸν ἄτριον, ὁ Μαρτῆς Βαλλιάνος κατώρθωσε νὰ ζωογονήσῃ αὐτὴν καὶ νὰ δώσῃ ἐργασίαν καὶ τροφὴν εἰς χιλιάδας Ἑλλήνων ναυτῶν. Εἰς πλείστους ὄσους συμπατριώτας του, κατα- φεύγοντας πρὸς αὐτόν, ἀπέβη εὐεργετικώτατος. Πλείστα μεγάλα περιουσία· ἐδημιουρήθησαν ἐκ τοῦ μηδενὸς διὰ τῆς ἀπλῆς εὐνοίας τοῦ Βαλλιάνου. Εἶνε γνωστὸν, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, τὸ ἀνέκδο- τον ἐκεῖνο, καθ' ὃ, ἐπιθυμῶν νὰ συνδράμῃ πτωχὸν συμπατριώ- την του, ἄξιον τῆς ἐκτιμῆσεώς του, τὸν κατέστησε πλούσιον ἐν ὁρατῆματι μῆνός μόνον, προαποστείλας αὐτόν εἰς Ἰταλίαν μὲ φορτίον σίτου καὶ ἐπιβραδύνας ἐπίτηδες τὴν ἀποστολὴν ἄλλων. ὅποτε, ἐπελθούσης ζητήσεως, ἡ τιμὴ τοῦ εὐνοουμένου φορτίου ὑπερετιμήθη καταπληκτικῶς.

Ὁ Μαρτῆς Βαλλιάνος ἦτο, δύναται τις εἰπεῖν, τὸ ἰδεῶδες τῆς ἐνεργητικότητος, μέχρι βαθέως γήρατος. Ἠγείρετο πάντοτε τὴν πρωΐαν καὶ ἐπέδιδετο εἰς τὴν ἐργασίαν, πολὺ π. ὁ τῶν ὑπαλλή- λων του καὶ τῶν ὑπηρετῶν του ἀκόμη. Εἶχε μνήμην ἀπέραντον, διαύγειαν πνεύματος καὶ παρατηρητὴ κόττητα θαυμασίαν, κρίσιν δὲ βαθυτάτην, χωροῦσαν μέχρι μαθηματικῆς ἀκριβείας. Ἄν καὶ ἐλάχιστα ἐγνώριζε γράμματα, ἐν τούτοις αὐτὸς ὁ ἴδιος διηύθυνε τὸν τεράστιον καὶ πολυδαίδαλον μηχανισμόν τῶν ἐπιχειρήσεών του, οὐ μόνον κατὰ τὰς γενικὰς γραμμάς, ἀλλὰ μέχρι τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν. Δύναται τις εἰπεῖν ὅτι τὰ ἑκατομμύρια τοῦ σίτου, τὰ ὅποια ἐξαπέστειλε εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς, διήρχοντο τῆς παλάμης του πρωτον. Συ-εκέντρον τὰ πάντα εἰς ἑαυτόν καὶ ἐξή- λεγχε τὰ πάντα, μέχρι τῶν ἀσημάντων. Ὑ-ἤρξεν ἐποχὴ, καθ' ἣν τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον τοῦ σίτου ἀνέμενε τὰ νεύματά του. Πολ- λάκις προέβαινε εἰς κολοσσιαίας ἀγοράς καὶ συνεχέντρον εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ ἐλόκληρον τὴν σιτοπαραγωγὴν τῆς Ρωσσίας.

Ὁ Μαρτῆς Βαλλιάνος, ὁ δαπανήσας δύο ἑκατομμύρια διὰ τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην, ἠδύνατο μὲν νὰ ἀρνηθῆ ἴσως τὴν συνδρο- μὴν ἐνὶ σβούβλιον, ἀλλὰ δὲν ἦτο διὰ τοῦτο φιλάργυρος. Δι' αὐτόν τὰ χρήματα ἦσαν ἀριθμοί, ἰδέα, ἐργασία. Ἐσπέραν τινά, ἐνώ- ππαιζεν οὕτω, ἔμαθε τηλεγραφικῶς τὸ ναυάγιον τοῦ μεγαλειέτερου

τῶν ἀτμοπλοίων του «οἱ ἀδελφοὶ Βαλλιάνου» μετὰ τοῦ φορτίου του. Χωρὶς νὰ παραχθῆ, νὰ συνοφρωθῆ κ' ἄν, ἐξηκολούθησε τὸ παιγνίδιον. Καὶ ὅμως ἡ τηλεγραφικὴ ἐκείνη εἰδήσις ἐσήμαινε ζημίαν ἐνὸς ἑκατομμυρίου βουβλίων, διότι οὔτε τὸ πλοῖον οὔτε τὸ φορτίον ἦσαν ἠσφαλισμένα.

Ἄλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ ἀξιοθαύμαστον, εἶνε ὅτι, μεθ' ὅλα τὰ ἀπέραντα πλοῦτη του, παρέμεινεν πάντοτε, ὁ ἀπλοῦς, ὁ ἀφελής, ὁ ἀπέριτος, ὁ εὐγενής Βαλλιάνος τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ἐμπορικοῦ του σταδίου. Τὰ ἑκατομμύρια δὲν τὸν ἐμέθυσαν οὔτε τοῦ ἠλλοίωσαν τὸ ἦθος καὶ τὸν χαρακτῆρα. Ὑπῆρξεν ὁ αὐτὸς αἰείποτε, τύπος ἐνεργητικότητος καὶ φιλοπονίας, μέχρι τοῦ ὄγδοηκοστοῦ ὀγδοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του. ὅποτε ἀπέθανεν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1896. Ἄλλὰ πρωτίστως ἐθαυμάζετο ἡ μακροθυμία καὶ ἡ ἀμνησικακία του ἡ παραδειγματικὴ, δι' ἧς καθίστατο ὄντως μέγας καὶ σεβαστός. Οὐδεμία ποτὲ λέξις πικρὰ ἢ ἐμπαθὴς ἐξῆλθε τῶν χειλέων του. Οὐδέποτε, ἂν καὶ ἠδύνατο, διενόηθη νὰ ἐκδικηθῆ ἐκείνους οἵτινες προσεπάθησαν νὰ τὸν καταστρέψωσιν ἐν τῇ συνειδήσει τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς κοινῶνίας.

Ἀποθανὼν οὕτω ἐν θαλερᾷ καὶ νεανικῇ σχεδὸν ὀκμῇ καὶ γαλήνῃ ψυχῆς, ἐκληροδότησεν εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ ἀπογόνους αὐτοῦ, πλὴν τῆς μυθώδους περιουσίας του, καὶ ὄνομα σεβαστὸν καὶ ἀξιόζηλον, τὸ ὁποῖον θὰ συμβολίζῃ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τὴν ἐμπορικὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Ἑλληνοῦ, οἷαν ἀνέδειξεν ὁ αἰμίμητος Βαλλιάνος, ὁ τὰ πάντα ὀφείλων εἰς ἑαυτὸν καὶ τὴν ἰδίαν του ἐργασίαν.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

εἰς ἓναν φίλον μου μυταρᾶν.

ΜΗ φταρνιστῆς ἔμπροστά μου, ἔς τὸ θεὸ σου,
 γὰρτί ὀμπρέλα, βλέπεις, δὲν βαστῶ.
 Χαρὰ θεοῦ ἡμέρα! — ποῦ νὰ φανταστῶ
 πῶς θὰ συντύχαινα τὸ μῦτο τὸ δικό σου.

M. A. ΖΩΡΑΣ